

Vindkraft och oförutsedd påverkan på arter och deras livsmiljöer

Tillstånd för vindkraft ges under förutsättningen att arter – oftast fåglar och fladdermöss - och livsmiljöer inte får en försämrad bevarandestatus. Hur följs påverkan från vindkraften upp? Om det uppstår en oförutsedd eller otillåten skada, kan då tillstånden ändras?

De frågorna undersöks i projektet Vindkraft och oförutsedd påverkan på arter och deras livsmiljöer. Projektet är ett samarbete mellan rättsvetare och ekologer. Forskarna har tidigare analyserat hur skyddet för djur- och växtarter hanteras i tillståndsprocesser för vindkraft. I rapporten *Artskydd och beslutsprocesser*, finansierad av Naturvårdsverket, analyserade forskarna samtliga tillstånd till vindkraft som gavs åren 2014–18 (rapport 7009, 2021). Medan prövningssystemet ansågs fungera väl, fann forskarna att villkoren för uppföljning (kontrollprogram) när en vindkraftsetablering är i drift, var otillräckliga eller otydliga.

- **När artskyddsfrågor tas upp** i tillståndsbesluten regleras ofta skyddsavstånd, driftstider, åtgärder vid byggande och liknande begränsningar. Mer sällan ser man villkor som rör uppföljning i kontrollprogrammen.
- **Det finns ytterst sällan angivelser** om hur stor påverkan som är acceptabel, exempelvis i form av tröskelvärden.

PÅGÅENDE FORSKNING:

Vindkraft och oförutsedd påverkan på arter och deras livsmiljöer

OM VINDVAL

Vindval är ett forskningsprogram om vindkraftens påverkan på människor, natur och miljö. Programmet är ett samarbete mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Läs mer på naturvardsverket.se/vindval

PROJEKTET

Vindkraft och oförutsedd påverkan på arter och deras livsmiljöer.

Projektledare:

Jonas Sandström, miljöanalys-specialist vid SLU Artdatabanken.

Deltagare:

Jonas Sandström, och Jan Darpö, professor emeritus i miljö rätt vid Uppsala universitet.

Projektid:

1 maj 2021–31 december 2023

Budget:

1 840 000 kr

Projektets webbplats:

Artskydd och beslutsprocesser – Prospec (Uppsala universitet)
jur.uu.se/forskning/forskningsamnen/miljoratt/prospec/

Kontrollprogrammen är en del av verksamhetens egenkontroll, och de fungerar som ett hjälpmedel i tillsynsarbetet. Kontroller som ska redovisas handlar bland annat om utsläpp, buller eller annan miljöpåverkan såväl under uppförande som under drift. Angivelser om hur arter och livsmiljöer ska följas upp är inte lika tydliga.

Vad händer när parkerna är i drift?

För att ta reda på vad som händer när parkerna är i drift, använder forskarna sitt insamlade material och granskar hur uppföljningen regleras i samtliga tillståndsbeslut under en urvalsperiod. I ett urval av etableringar undersöks sedan hur utredning enligt villkoren har genomförts.

Frågor som kommer att belysas är exempelvis:

- **Omfattar kontrollprogram relevanta arter** och hur är kontrollprogrammets kvalitet vad gäller metodik och omfattning.
- **Vilka resultat har kommit fram**, och hur har tillsynsmyndigheterna hanterat dem?
- **Även information om påverkan på arter** som allmänheten har lämnat till tillsynsmyndigheten kommer att ingå i studien. Urvalet av dessa ärenden sker separat.

När ett tillstånd har vunnit laga kraft är det administrativt tungrott att ställa ytterligare krav under tillståndstiden, som oftast är 30 år. Å andra sidan kan tillstånden ändras, om oförutsedda skador uppstår. Det är ett krav från EU-rätten att tillstånden ska vara anpassningsbara. Det här kan innebära en konflikt mellan det svenska tillståndssystemet och arternas skyddsbehov.